

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 36
від 24 червня 2020 року

**Про проект Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України
щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій”
(реєстр. № 3242 від 20.03.2020)**

Головним Комітетом з опрацювання цього законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Законопроектом пропонується встановити з 1 вересня 2020 року:

- розмір мінімальної академічної стипендії для осіб, що навчаються у закладах вищої освіти, у розмірі фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (3916 гривень; на сьогодні встановлено 1300 гривень);

- розмір мінімальної соціальної стипендії для осіб, що навчаються у закладах вищої освіти, у розмірі 150 відсотків фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (5874 гривні; на сьогодні встановлено 1180 гривень);

- розмір соціальної стипендії для студентів із числа потерпілих від Чорнобильської катастрофи, шахтарям, які мають стаж підземної роботи не менш як три роки, а також дітям шахтарів, які мають стаж підземної роботи не менш як 15 років або які загинули внаслідок нещасного випадку на виробництві чи стали особами з інвалідністю I та II групи, у розмірі 150 відсотків фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (5874 гривні; на сьогодні встановлено 1180 гривень).

Відповідно до пояснювальної записки додаткові видатки у 2020 році на реалізацію законопроекту становитимуть за прогнозними розрахунками 716,1 млн. грн. на місяць та можуть бути профінансовані за рахунок недопущення укриття податків і зборів у тіншовому секторі економіки та офшорних зонах, що дасть можливість на першому етапі збільшити надходження до зведеного бюджету та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування за кожний місяць у сумі понад 19,7 млрд. грн., а також за рахунок перерозподілу видатків державного бюджету.

Міністерство фінансів України не підтримує зазначений законопроект.

За орієнтовними розрахунками Міністерства фінансів України, реалізація законопроекту потребуватиме додаткових видатків Державного бюджету України щонайменше на 2,6 млрд. грн. (із розрахунку на 4 місяці 2020 року).

Проект Закону не узгоджується з Бюджетним кодексом України. Зокрема, відповідно до частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та /або збільшують витрати бюджету) і приймаються не пізніше 15 липня не раніше року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду.

Статтею 62 Закону України “Про вищу освіту” встановлено, що особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевого бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку.

Академічні стипендії призначаються особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності згідно з критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Частка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, встановлюється вченою радою закладу вищої освіти у межах визначеного Кабінетом Міністрів України загального відсотка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, та стипендіального фонду.

На сьогодні цей показник встановлюється у відсотках (у діапазоні від 40 до 45) до фактичної кількості студентів денної форми навчання, які навчаються за державним (регіональним) замовленням на певному факультеті (відділенні), курсі за певною спеціальністю (напрямом підготовки).

Міністерство фінансів вважає, що питання підвищення розміру академічних стипендій має розглядатися комплексно з урахуванням приведення кількості стипендіатів до середньоєвропейських показників.

Міністерство соціальної політики України не підтримує зазначений законопроект, оскільки підвищення стипендій відповідно до чинного законодавства проводиться Урядом, виходячи з реальних можливостей видаткової частини державного та місцевого бюджетів. Джерело покриття витрат на виплату стипендій у запропонованому розмірі не визначено.

Міністерство освіти і науки України надало такі пропозиції та зауваження до зазначеного законопроекту.

Передусім Міністерство освіти і науки України звертає увагу, що реалізація законопроекту в запропонованій редакції потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України, проте суб'єктом законодавчої ініціативи не надано фінансово-економічного обґрунтування.

Міністерство освіти і науки України також пропонує у пункті 1 частини першої, у частинах другій та третій розділу I законопроекту слова “150 відсотків фактичного розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць” замінити словами “150 відсотків прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць, встановленого на 1 січня відповідного календарного року”.

Крім того, Міністерство освіти і науки України пропонує доповнити законопроект положеннями, що враховуватимуть у Законі України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” вимоги Закону України “Про вищу освіту” щодо конкурсного вступу, а також поширити положення щодо мінімального розміру соціальної стипендії для осіб, які навчаються у комунальних закладах освіти такого ж типу.

Варто також зазначити, що чинним законодавством передбачена виплата стипендій на кожному рівні здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти без поділу на вікові категорії отримувачів стипендії.

З метою уникнення дискримінаційних норм та неузгодженості Міністерство освіти і науки України вважає за необхідне внести зміни і до інших законодавчих актів, зокрема до Закону України “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”, “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”, “Про фахову передвищу освіту” та інших, якими державою гарантоване право здобувачів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти на отримання соціальної стипендії.

Національна академія педагогічних наук України зазначає, що поданий законопроект потребує доопрацювання.

Зокрема, Національна академія педагогічних наук України звертає увагу, що академічна і соціальна стипендії виконують різні функції, відтак зміна їх розміру і умов виплати мають це враховувати.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши та обговоривши на своєму засіданні 15 червня 2020 р. зазначений законопроект, а також, беручи до уваги висновки Міністерства фінансів України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, рекомендує повернути його суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи зазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення розмірів академічної та соціальної стипендій” (реєстр. № 3242 від 20.03.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Кабаченком В.В., Цимбалюком М.М. та іншими, повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити це Рішення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, який є головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

С.В. Бабак